

**ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ
PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ
2016 M. DUOMENŲ ANALIZĖ**

Parengė:

Šilalės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
Stebėsenos specialistė Jurgita Valančienė

Šilalė, 2017

Ivadas

Vienas svarbiausių sveikatos raidos tarpinių yra vaikystė ir paauglystė. Šiuo laikotarpiu vaiko elgsenos ir gyvenenos ypatybės turi labai didelę reikšmę vėlesnio gyvenimo kokybei. Šeima ir mokykla vaikui turi padėti suprasti, kad sveikata yra vertybė, kurią reikia tausoti bei saugoti.

Duomenys apie mokinių sveikatos būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ (toliau – Vaiko sveikatos pažymėjimas), patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 3-38; 2013, Nr. 52-2611).

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (Žin., 2011, Nr. 103-4858) 98 punkte nurodyta, kad mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi užtikrinti, kad mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą, išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d.

Mokinių sveikatos būklės duomenys naudojami mokinių sveikatos duomenų rinkimui, kaupimui, analizei ir vertinimui. Atsižvelgiant į mokinių sveikatos problemas yra kryptingai planuojama ir įgyvendinama sveikatos priežiūra bendrojo lavinimo mokyklose, organizuojamos tikslios sveikatos stiprinimo priemonės, susijusios su ligų ir traumų profilaktika.

Nuo 2016 m. mokyklinio ugdymo įstaigose dirbantys visuomenės sveikatos priežiūros specialistai Vaiko sveikatos pažymėjimų duomenis veda į Higienos instituto sukurtą vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą (VSS IS), siekiant sistemingo vaikų sveikatos būklės stebėjimo ir kryptingo sveikatos politikos bei vaikų sveikatos būklės gerinimo prioritetų formavimo.

2016 m. Šilalės rajono savivaldybės mokinių sveikatos rodiklių suvestinė

N - absoliutus asmenų skaičius.

Rodiklio reikšmė - skaitinė rodiklio reikšmė.

Min - minimali rodiklio skaitinė reikšmė savivaldybės mokyklose.

Max - maksimali rodiklio skaitinė reikšmė savivaldybės mokyklose.

Rodiklio reikšmė Lietuvoje – skaitinė rodiklio reikšmė Lietuvoje.

Vaizdavimas - pateikiama linija nurodo rodiklio reikšmių pasiskirstymą savivaldybėje pagal kvartilius (žalia spalva paryškinta sritis, kuri apima 50% reikšmių). Atskirai vertikalia linija nurodytas savivaldybės rodiklio vidurkis, o apskritimu – ugdymo įstaigos vidurkis.

Pokytis - pateikiama skaitinė ugdymo įstaigos rodiklio pokyčio reikšmė, kuri vaizduojama su „+“ ženklu, jei reikšmė padidėjo, palyginus su praėjusiais metais ir „-“, jei sumažėjo. Rodiklio pokytis bus pateikiamas rausva spalva, jei tai reiškia statistiškai reikšmingą rodiklio pokytį, palyginti su praėjusių metų reikšme ir balta, jei pokytis nebuvo statistiškai reikšmingas, palyginus su praeitų metų rodiklio reikšme.

- Statistiškai reikšmingai mažesnė rodiklio reikšmė, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje;
- Rodiklis statistiškai reikšmingai nesiskiria, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje;
- Statistiškai reikšmingai didesnė rodiklio reikšmė, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje;

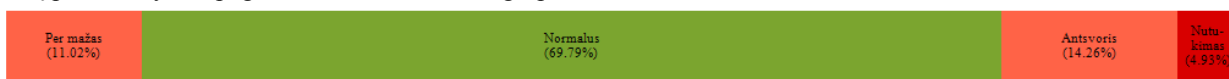
Galintys dalyvauti ugdymo veikloje

2016 m. 87,8 proc. Šilalės rajono mokinių dalyvavo ugdymo veikloje be jokių apribojimų, panašus procentas ir Lietuvoje – 87 proc.

Kūno masės indeksas

Šilalės rajone beveik penktadalis pasitikrinusių mokinių (19,2 proc.) turėjo per didelį svorį. Panaši dalis mokinių, turinčių antsvorį, stebima ir Lietuvoje – 19,7 proc.

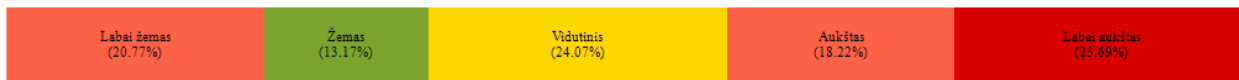
*Vaikų pasiskirstymas pagal kūno masės indekso grupes:

1 - Nenurodyta (0.00%)

Dantų būklė

**Vaikų pasiskirstymas pagal dantų ėduonies intensyvumą (KPI indeksas, kur K - ėduonies pažeistų dantų skaičius, P - plombuotų dantų skaičius, I - išrautų nuolatinių dantų skaičius):

1 lentelė. 2016 m. mokinių sveikatos rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	N	Rodiklio reikšmė savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Vaizdavimas	Pokytis nuo praeitų metų
1.	Vaikų, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis (%)	2534	87.80	64.21	100.00	87.01		NA
2.	Vaikų, turinčių per didelį KMI, dalis (%)*	510	19.19	13.95	22.44	19.68		NA
3.	Vaikų, turinčių sutrikusią regą, dalis (%)	621	21.52	6.58	36.11	31.53		NA
4.	Vaikų turinčių per aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, dalis (%)**	1104	41.91	24.63	53.00	36.50		NA
5.	Socialiai remiamų vaikų skaičius (1000 vaikų)	147	49.63	21.28	130.95	39.69		+988.38%

Šaltinis: Higienos institutas

Mokinių sveikatos sutrikimai

Regos sutrikimai

2016 m. 21,5 proc. Šilalės rajono mokinių buvo nustatyti regos sutrikimai ir šis skaičius mažesnis nei šalies vidurkis – 31,5 proc.

Kraujo ir kraujodaros organų ligos bei tam tikri sutrikimai, susiję su imuniniais mechanizmais

2016 m. ligotumas kraujo organų ligomis Šilalės rajone (8,8/1 000 vaikų) buvo mažesnis nei Lietuvoje (10,2/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajono mokinių ligotumo rodiklio padidėjimas nėra statistiškai reikšmingas.

Endokrininės ir medžiagų apykaitos ligos

2016 m. Šilalės rajone (45,1/1 000 vaikų) ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis buvo statistiškai reikšmingai mažesnis nei Lietuvoje (68,8/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajono mokinių ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis statistiškai reikšmingai padidėjo.

Psichikos ir elgesio sutrikimai

2016 m. Šilalės rajone (57,3/1 000 vaikų) ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais buvo panašus kaip ir Lietuvoje (60,1/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajono mokinių ligotumo psichikos ir elgesio sutrikimais padidėjimas nėra statistiškai reikšmingas.

Nervų sistemos ligos

2016 m. Šilalės rajone (51/1 000 vaikų) ligotumas nervų sistemos ligomis statistiškai reikšmingai didesnis, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje - (38,5/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajono mokinių ligotumo rodiklio padidėjimas nėra statistiškai reikšmingas.

Akies ir jos priedinių organų ligos

2016 m. Šilalės rajone (237,8/1 000 vaikų) ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis buvo statistiškai reikšmingai mažesnis nei Lietuvoje (277,2/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajone šis rodiklis statistiškai reikšmingai padidėjo.

Ausies ir speninės ataugos ligos

2016 m. Šilalės rajone (51/1 000 vaikų) ligotumas ausies ir speninės ataugos organų ligomis statistiškai reikšmingai nesiskyrė nuo Lietuvos rodiklio (52,6/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais matyti, kad šio rodiklio padidėjimas Šilalės rajone nėra statistiškai reikšmingas.

Kraujotakos sistemos ligos

2016 m. Šilalės rajone (48,4/1 000 vaikų) ligotumas kraujotakos sistemos ligomis statistiškai reikšmingai nesiskiria, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje (41,5/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais matyti, kad šio rodiklio padidėjimas Šilalės rajone nėra statistiškai reikšmingas.

Kvėpavimo sistemos ligos

2016 m. mokinių ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis Šilalės rajone buvo statistiškai reikšmingai mažesnis nei Lietuvoje (atitinkamai 479,2/1 000 ir 547,7/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais matyti, kad šio rodiklio padidėjimas Šilalės rajone nėra statistiškai reikšmingas.

Virškinimo sistemos ligos

2016 m. Šilalės rajone (270,7/1 000 vaikų) ligotumas virškinimo sistemos ligomis buvo statistiškai reikšmingai mažesnis nei Lietuvoje (292,5/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais matyti, kad šio rodiklio padidėjimas Šilalės rajone nėra statistiškai reikšmingas.

Odos ir poodžio ligos

2016 m. mokinių ligotumas odos ir poodžio ligomis tiek Šilalės rajone, tiek Lietuvoje statistiškai reikšmingai nesiskiria (98,7/1 000 vaikų ir 106,3/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajono mokinių ligotumas padidėjo, bet skirtumas nėra statistiškai reikšmingas.

Jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligos

2016 m. mokinių ligotumas jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis tiek Šilalės rajone, tiek Lietuvoje statistiškai reikšmingai nesiskiria (atitinkamai 120,9/1 000 ir 125,2/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajone mokinių ligotumas šios sistemos ligomis nėra statistiškai reikšmingas.

Lytinės ir šlapimo sistemos ligos

2016 m. Šilalės rajone (42,9/1 000 vaikų) ligotumas lytinėmis ir šlapimo sistemos ligomis statistiškai reikšmingai nesiskiria, lyginant su rodiklio reikšme Lietuvoje (36,2/1 000 vaikų). Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajone mokinių ligotumas lytinės ir šlapimo sistemos ligomis nėra statistiškai reikšmingas.

Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padariniai

2016 m. mokinių susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių rodiklis Šilalės rajone buvo statistiškai reikšmingai mažesnis nei Lietuvoje (atitinkamai 166,7/1 000 ir 189,4/1 000 vaikų). Tačiau palyginus su 2015 metais Šilalės rajone šis rodiklis statistiškai reikšmingai padidėjo.

1 lentelė. 2016 m. mokinių sveikatos rodikliai (tęsinys)

Amžiaus grupė	Eil. Nr.	Rodiklis	N	Rodiklio reikšmė savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Vaizdavimas	Pokytis nuo praicitų metų
7-17 m.	6.	Ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis bei tam tikrais sutrikimais, susijusiais su imuniniais mechanizmais (D50-D89)(1000 vaikų)	24	8.88	3.19	27.78	10.27		+50.00%
	7.	Ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90)(1000 vaikų)	122	45.12	24.39	69.44	68.80		+52.33%
	8.	Ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99)(1000 vaikų)	155	57.32	14.87	125.00	60.16		+19.94%
	9.	Ligotumas nervų sistemos ligomis (G00-G99)(1000 vaikų)	138	51.04	6.64	83.33	38.55		+24.28%
	10.	Ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59)(1000 vaikų)	643	237.80	130.99	375.00	277.28		+13.18%

11.	Ligotumas ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95)(1000 vaikų)	138	51.04	12.20	83.33	52.69		+9.53%
12.	Ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99)(1000 vaikų)	131	48.45	23.53	208.33	41.59		+20.28%
13.	Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99)(1000 vaikų)	1296	479.29	341.85	661.97	547.74		+7.49%
14.	Ligotumas virškinimo sistemos ligomis (K00-K93)(1000 vaikų)	732	270.71	185.30	472.22	292.53		+8.80%
15.	Ligotumas odos ir poodžio ligomis (L00-L99)(1000 vaikų)	267	98.74	36.59	140.92	106.39		+2.89%
16.	Ligotumas jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99)(1000 vaikų)	327	120.93	49.02	179.69	125.27		+9.36%
17.	Ligotumas lytinėmis ir šlapimo sistemų ligomis (N00-N99)(1000 vaikų)	116	42.90	12.20	68.63	36.24		+41.07%
18.	Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (S00-T98)(1000 vaikų)	451	166.79	88.24	214.09	189.49		+23.84%
19.	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y89)(100 000 vaikų)	1	36.98	271.00	271.00	2.96		NA

N - absoliutus asmenų skaičius; Rodiklio reikšmė savivaldybėje - skaitinė rodiklio reikšmė pasirinktoje savivaldybėje; Min - minimali rodiklio skaitinė reikšmė savivaldybės mokyklose; Max - maksimali rodiklio skaitinė reikšmė savivaldybės mokyklose; Rodiklio reikšmė Lietuvoje – skaitinė rodiklio reikšmė Lietuvoje; Vaizdavimas - pateikiama linija nurodo rodiklio reikšmių pasiskirstymą savivaldybėje pagal kvartilius (žalia spalva paryškinta sritis, kuri apima 50% reikšmių). Atskirai vertikalia linija rodiklio reikšmė Lietuvoje, o apskritimu – rodiklio reikšmė savivaldybėje; Pokytis - pateikiama skaitinė savivaldybės rodiklio pokyčio reikšmė, kuri vaizduojama su „+“ ženklu, jei reikšmė padidėjo, palyginus su praėjusiais metais ir „-“, jei sumažėjo. Rodiklio pokytis bus pateikiamas rausva spalva, jei tai reiškia statistiškai reikšmingą rodiklio pokytį, palyginti su praėjusių metų reikšme ir balta, jei pokytis nebuvo statistiškai reikšmingas, palyginus su praėjusių metų rodiklio reikšme. NA – per maža imtis patikimam pokyčiui skaičiuoti.

Išvados

1. 87,8 proc. Šilalės rajono mokinių dalyvavo ugdymo veikloje be jokių apribojimų.
2. Šilalės rajone beveik penktadalis (19,1 proc.) pasitikrinskių mokinių turėjo antsvorį ar nutukimą.
3. 21,5 proc. mokinių Šilalės rajone turėjo regos sutrikimų.
4. Palyginus su šalies rodikliu, Šilalės rajono mokinių (7-17 m.) ligotumas nervų sistemos ligomis yra statistiškai reikšmingai padidėjęs.
5. Palyginus su šalies rodikliu, Šilalės rajono mokinių (7-17 m.) ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos, akies ir jos priedinių organų, kvėpavimo sistemos, virškinimo sistemos, susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių rodiklis yra statistiškai reikšmingai sumažėjęs.
6. Palyginus su 2015 metais, Šilalės rajono mokinių (7-17 m.) ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais, akies ir jos priedinių organų, lytinės ir šlapimo sistemos ligomis, susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių rodiklis yra statistiškai reikšmingai padidėjęs.
7. 41,91 proc. Šilalės rajono mokinių turėjo aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, pagal éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų nuolatinių dantų skaičių.